

Metarankingul Universitar-2017

Clasamentul Universităților din România

- **Autori:** Daniel David (Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca/UBB), Ovidiu Andronesi (Universitatea Harvard/UH), Carmen Buzea (Universitatea Transilvania din Brașov/UTB), Bogdan Florian (Școala Națională de Științe Politice și Administrative/SNSPA), Silviu Matu (UBB) și Lazăr Vlăsceanu (Universitatea din București/UB)
 - Autor corespondent: Prof. univ. dr. Daniel David, UBB (Email: daniel.david@ubbcluj.ro)
 - Citare: David, D., Andronesi, O., Buzea, C., Florian, D., Matu, S., și Vlăsceanu, L. (2017). *Metarankingul Universitar-2017. Clasamentul universităților din România*. Raport făcut public prin intermediul/cu sprijinul Asociației Ad Astra a Cercetătorilor Români (<http://ad-astra.ro/>).
- **Acknowledgment:** Metarankingul Universitar-2017 utilizează metodologia propusă de membrii *High Level Experts Group*, numiți în 2016 de Ministrul Educației Naționale și Cercetării Științifice pentru a elabora Metarankingul Universitar-2016. Prezentul Raport continuă activitatea precedentă, a fost elaborat cu sprijinul Asociației Ad Astra a Cercetătorilor Români și este publicat prin amabilitatea asociației (fără a angaja însă asociația asupra conținutului, al cărui *copyright* aparține autorilor). Toate analizele prezentate în cele ce urmează sunt reproductibile și pornesc de la datele disponibile pe websiteurile clasamentelor internaționale ale universităților la data de 27 noiembrie 2017.

I. INTRODUCERE

Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice, printr-un *High Level Experts Group*, a elaborat și publicat în anul 2016 Metarankingul Universitar-2016 (Andronesi, Banabic, Buzea, David, Florian, Miroiu, Murgescu, Prisăcariu și Vlăsceanu, 2016). În acest metaranking, universitățile românești au fost clasificate în funcție de rezultatele combinării performanțelor lor individuale, așa cum au fost acestea menționate în clasamentele academice internaționale ale universităților.

Think Tankul G3A a verificat robustețea și stabilitatea rezultatelor Metarankingului Universitar-2016 pe baza unei analize de senzitivitate - utilizând decile în loc de cvintile - și a confirmat prin Metarankingul Universitar G3A-2016 rezultatele asumate de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice (David, Corlan și Frangopol, 2016).

În acest Raport actualizăm metarankingul ministerului de resort cu noile date disponibile în anul 2017 în clasamentele internaționale ale universităților. De asemenea, pentru a răspunde unor dezbateri asupra Metarankingului Universitar-2016, prezentul metaranking este însoțit și de o analiză calitativă clarificatoare și de o discuție asupra clasamentului pe domenii/specialități.

II. ANALIZA GLOBALĂ A UNIVERSITĂȚILOR

Așa cum se arăta în Metarankingul Universitar-2016 (Andronesi și colab., 2016), o universitate modernă se ocupă de cunoaștere. Altfel spus, o universitate se ocupă de generarea cunoașterii prin cercetare, de diseminarea cunoașterii prin educație (predare/învățare) și de utilizarea cunoașterii prin servicii către societate. Este un fapt evident că elementul cheie într-o

universitate este educația, prin aceasta universitățile deosebindu-se de unitățile de cercetare (ex. institute de cercetare) și de unitățile care oferă servicii către societate (ex. societățile comerciale). Unele universități rămân focalizate mai ales pe componenta de educație, transmițând cunoașterea existentă, având astfel un profil academic focalizat pe studiile universitare de licență (similar colegiilor americane), adesea cu anvergură locală/regională. Alte universități, alături de educație, își dezvoltă și componenta de servicii către comunitate (relația cu societatea/mediul socio-economic), devenind astfel universități antreprenoriale, având însă, de regulă, tot o anvergură locală/regională. În fine, urmând modelul *humboldtian*, unele universități nu doar că generează prin cercetare cunoaștere nouă, dar pun cercetarea atât la baza educației (studenții devenind astfel nu doar asimilatori/utilizatori, ci și creatori de cunoaștere, mai performanți și mai bine integrați pe piața muncii/în societate), cât și a serviciilor către comunitate (care devin astfel inovative/cu avantaj competitiv); în acest fel universitățile *humboldtiene* dobândesc un profil academic focalizat pe studii universitare de licență/master/doctorat, cu anvergură națională și internațională (unele din acestea, prin rezultatele de excepție, devenind *world-class*).

Analiza și evaluarea globală a universităților sunt fundamentale pentru a înțelege comprehensiv calitatea/competitivitatea/excelența mediului academic din universități. O universitate cu anvergură națională și internațională – mai ales când devine și de tip *world-class* –, în principiu, nu poate să fie bine reprezentată în clasamente pe domenii, dar să lipsească în clasamente globale. Asta pentru că o universitate de acest tip atinge standardele minimale de calitate în aproape toate programele sale (asta o face vizibilă în clasamente), este competitivă în majoritatea acestora și consacră niveluri de excelență în câteva reprezentative (competitivitatea/excelența îi asigură o poziționare de top în clasamente). Așadar, evaluarea globală a universităților este un diagnostic comprehensiv pentru calitatea/competitivitatea/excelența mediului academic din universități.

II.1. ANALIZA CALITATIVĂ

II.1.1. Clasamentele internaționale de referință ale universităților (care utilizează indicatori academici globali – incluse în Metarankingul Universitar-2017)

- (1) În clasamentul chinezesc *Academic Ranking of World Universities (ARWU/Clasamentul Shanghai)* este inclusă o singură universitate românească, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca/UBB, care ocupă poziția 601-700 la nivel internațional, în secțiunea *Candidates* (candidat pentru Top-500), o secțiune introdusă din anul 2017 (<http://www.shanghairanking.com/ARWU2017Candidates.html>). Clasamentul este bazat pe indicatori educaționali și de cercetare (cu accent pe publicații Web of Science/Clarivate Analytics și pe prestigiul absolvenților).
- (2) În clasamentul făcut în Emiratele Arabe Unite - *Center for World University Ranking (CWUR)* - sunt incluse două universități din România: UBB (poziția 1 în România și 939 la nivel internațional) și Universitatea din București/UB (poziția 2 în România și 975 la nivel internațional) (<http://cwur.org/2017/romania.php>). Clasamentul include indicatori privind calitatea educației (premiile/medalii ale angajaților și absolvenților, etc.), rezultatele cercetării (cu accent pe publicațiile Web of Science/Clarivate Analytics, inclusiv pe aspectele de inovare) și relația cu societatea/mediul socio-economic (pozițiile absolvenților în managementul de top, etc.).
- (3) În clasamentul olandez *Leiden Ranking (CWTS)*, din România este prezentă o singură universitate, UBB, clasată pe poziția 826 la nivel internațional

(<http://www.leidenranking.com/ranking/2017/list>). Clasamentul este bazat pe indicatori de cercetare, exprimați mai ales în publicații Web of Science/Clarivate Analytics, și pe relația cu societatea/mediul socio-economic (prin publicațiile comune cu parteneri industriali, etc.).

- (4) În clasamentul taiwanez *Performance Ranking of Scientific Papers for World Universities (NTU)* este inclusă doar Universitatea Politehnică din București/UPB, pe poziția 701-800 la nivel internațional (http://nturanking.lis.ntu.edu.tw/DataPage/OverallRanking_Countries.aspx?query=&country=Romania&y=2017). Clasamentul este bazat pe indicatori de cercetare (cu accent pe publicații și citări Web of Science/Clarivate Analytics).
- (5) În clasamentul britanic *QS World University Rankings* al *Quacquarelli Symonds (QS)* sunt incluse patru universități din România: UB pe poziția 701-750 la nivel internațional și alte trei universități pe poziția 801-1000 la nivel internațional (în ordine alfabetică): Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași/UAIC, UBB și Universitatea de Vest din Timișoara/UVT (<https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2018>). Clasamentul este bazat pe indicatori educaționali (reputație academică, etc.), de cercetare (cu accent pe baza de date Scopus) și privind relația cu societatea/mediul socio-economic (evaluarea angajatorilor, etc.).
- (6) În clasamentul spaniol *SCImago Institutions Rankings (SCImago)* sunt incluse 21 de universități din România (în total 25 de instituții academice). Prin prisma rangurilor globale, între universități, prima poziție în țară este ocupată de UPB (545 la nivel internațional), iar pozițiile 2 și 3 de către UBB (583 la nivel internațional), respectiv Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca (UTCN) (613 la nivel internațional) (<http://www.scimagoir.com/rankings.php?country=ROU§or=Higher%20educ>). Clasamentul este bazat pe indicatori de cercetare (cu accent pe publicații indexate în baza de date Scopus), incluzând indicatorii legați de inovare-dezvoltare, și pe indicatori privind relația cu societatea/mediul socio-economic.
- (7) În clasamentul britanic *World Universities Ranking* al *Times Higher Education (THE)*, sunt prezente cinci universități românești. UBB se află pe poziția 601-800 la nivel internațional, alte patru universități din România fiind incluse în acest clasament pe pozițiile 801-1000 (în ordine alfabetică): UAIC, UB, Universitatea de Medicină și Farmacie Grigore T. Popa din Iași/UMF-Iași și UVT (https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2018/world-ranking#!/page/0/length/25/locations/RO/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats). Clasamentul este bazat pe indicatori educaționali, de cercetare (cu accent pe publicații și citări extrase din baza de date Scopus) și privind relația cu societatea/mediul socio-economic (venituri din industrie, etc.).
- (8) În clasamentul făcut în Turcia – *University Ranking of Academic Performance (URAP)* - sunt incluse 17 universități din România. UPB ocupă prima poziție în țară și poziția 709 la nivel internațional, UBB ocupă poziția a doua în țară și poziția 739 la nivel internațional, iar UB ocupă poziția a treia în țară și poziția 764 la nivel internațional (<http://www.urapcenter.org/2017/country.php?ccode=RO&rank=all>). Clasamentul este bazat pe indicatori de cercetare (cu accent pe publicații și citări Web of Science/Clarivate Analytics).
- (9) În clasamentul american *Best Global Universities* al *US News (USN)* sunt incluse nouă universități din România (8 clasificate și una neclasificată). Prima în România și pe poziția 583 la nivel internațional este clasată UBB, urmată de UPB (a doua în țară și pe poziția 730

la nivel internațional) și de UB (a treia în țară și pe poziția 753 la nivel internațional) (<https://www.usnews.com/education/best-global-universities/search?region=&country=romania&subject=&name=>). Clasamentul este bazat pe indicatori de cercetare (cu accent pe factorii bibliometrici pentru publicațiile din baza de date Web of Science/ Clarivate Analytics).

Dacă analizăm primele trei poziții din țară, în cinci (ARWU; CWUR; CWTS; THE; USN) din cele nouă clasamente de referință UBB se află pe primul loc în țară, în trei (QS; SCImago; URAP) se află pe locul doi în țară, iar în unul (NTU) nu este inclusă. UPB se află în trei (NTU; SCImago; URAP) din cele nouă clasamente de referință pe primul loc în țară, în unul (USN) pe locul doi, iar în restul (ARWU; CWUR; CWTS; QS; THE) nu este inclusă. Din cele nouă clasamente de referință, UB se află pe primul loc în țară într-un clasament (QS), în două (CWUR; THE) se află pe locul doi, în alte două (URAP; USN) pe locul trei, iar în restul nu este inclusă (ARWU; CWTS; NTU) sau ocupă alte poziții (locul patru în SCImago).

II.1.2. Alte clasamente ale universităților (care utilizează și indicatori academici și/sau relevanți pentru activitatea academică, fără a fi însă majoritari și/sau comprehensivi/globali)

- În clasamentul spaniol *Webometrics* sunt incluse peste 100 de instituții din România. În țară, prima poziție este ocupată de UBB (865 la nivel internațional), a doua de către UB (1162 la nivel internațional), iar a treia de UAIC (1321 la nivel internațional) (<http://www.webometrics.info/en/Europe/Romania>). Clasamentul include indicatorii academici și indicatori privind popularitatea online. O categorie a acestui clasament, potențial utilizabilă independent, este Transparența/Deschiderea (*Google Scholar Citations*), unde ordinea în țară este UB (1168 la nivel internațional), UBB (1187 la nivel internațional) și UPB (1498 la nivel internațional); această categorie este însă în fază experimentală (variantă beta: <http://www.webometrics.info/en/node/169>).
- În clasamentul australian *uniRANK* sunt incluse câteva zeci de instituții de învățământ din România (<http://www.4icu.org/ro/>). Pe prima poziție între universitățile românești este clasată UBB, Academia de Studii Economice din București/ASE ocupă poziția a doua, iar UPB poziția a treia. Clasamentul este bazat pe popularitatea online a universităților.
- În clasamentul *Nature Index*, pe primele trei poziții în țară între universități, se află, în ordine, UBB, UVT, respectiv UB (<https://www.natureindex.com/country-outputs/Romania>). Între toate instituțiile academice, locul 1 în țară este ocupat de Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară Horia Hulubei, iar locul 2 de Academia Română. Clasamentul este bazat pe publicații de top doar în științele naturii (cu accent pe publicații Web of Science/Clarivate Analytics), fără însă a oferi o evaluare globală care să includă domenii/specializări dincolo de științele naturii (științele vieții/științe fizice/științele mediului și pământului/chimie).

II.2. ANALIZA CANTITATIVĂ – METARANKINGUL UNIVERSITAR-2017

Așa cum am menționat anterior, metodologia utilizată în elaborarea Metarankingului Universitar-2017 a fost elaborată de *High Level Experts Group* din Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice și a stat la baza Metarankingului Universitar-2016 (Andronesi și colab., 2016). O reproducem succint mai jos (preluat din Andronesi și colab., 2016, pg. 269-270):

În primul rând, am definit un set de principii care să ghideze demersul metodologic al Metarankingului Universitar-2016:

- Principiul 1. Clasamentele incluse în Metarankingul Universitar-2016 se bazează dominant pe criterii/indicatori academici. Selecția acestor clasamente pornește de la analizele IREG – *Observatory on Academic Ranking and Excellence* (<http://ireg-observatory.org/en/>) și analiza UNESCO (UNESCO, 2016).
- Principiul 2. Fiecare clasament inclus în Metarankingul Universitar-2016 are aceeași pondere. Cu alte cuvinte, nu considerăm că un clasament este mai important decât altele și subliniem faptul că fiecare, în parte, generează o cantitate relevantă de cunoaștere despre universitățile pe care le analizează.
- Principiul 3. Se includ în Metarankingul Universitar-2016 doar acele clasamente care oferă o evaluare globală a universităților.
- Principiul 4. Metodologia este auditată extern și, unde este posibil, validitatea rezultatelor se verifică prin analize complementare și/sau prin raportarea la alte date disponibile.

Pornind de la aceste principii, am selectat pentru analiză și includere în Metarankingul Universitar-2016 următoarele clasamente internaționale...: (1) *Academic Ranking of World Universities/ARWU* (educație și cercetare); (2) *Center for World University Rankings/CWUR* (educație și cercetare); (3) *Leiden Ranking/CWTS* (cercetare); (4) *Performance Ranking of Scientific Papers of World Universities/PRSPWU* (Notă nouă: acum numit NTU) (cercetare); (5) *QS-Top Universities Ranking/QS* (educație și cercetare); (6) *Scimago Institutions Ranking/Scimago* (dominant cercetare); (7) *Times Higher Education–World University Rankings/THE* (educație și cercetare); (8) *University Ranking by Academic Performance/URAP* (cercetare); (9) *World's Best Universities Rankings/US-News* (Notă nouă: acum numit USN) (cercetare).

Modalitatea de combinare a clasamentelor internaționale ale universităților în Metarankingul Universitar-2016 a fost următoarea:

- Fiecare dintre clasamentele menționate mai sus a fost împărțit în cinci (5) clase egale (cvintile – pentru a reliefa intuitiv în clasamentul internațional al universităților următoarele niveluri: superior, mediu-superior, mediu, mediu-inferior și inferior) (Notă nouă: Raportarea s-a făcut la numărul rangurilor, nu al universităților, deoarece mai multe universități se pot afla pe același rang):
 - Clasa 1 – incluzând universitățile situate în primele 20% din totalul rangurilor incluse în clasament;
 - Clasa 2 – incluzând universitățile situate pe următoarele 20% din ranguri (21%-40%);
 - Clasa 3 - incluzând universitățile situate între 41% și 60% din ranguri;
 - Clasa 4 - incluzând universitățile situate între 61% și 80% din ranguri;
 - Clasa 5 - incluzând universitățile situate între 81% și 100% din ranguri.
- Atunci când numărul de locuri într-un clasament nu a fost multiplu de 5, intervalul de grupare în cele 5 clase a fost rotunjit la un număr întreg. Ajustarea necesară, ca urmare a acestei rotunjiri, a fost aplicată ultimei clase (Clasa 5, care a cuprins cu până la 4 ranguri mai mult sau mai puțin față de intervalul stabilit prin rotunjire). (Notă nouă: Exact ca în Metarankingul Universitar-2016, în toate clasamentele, acolo unde rangurile au fost prezentate ca interval, atât pentru a stabili locul universității, cât și numărul de ranguri în clasament, am folosit cel mai bun rang).
- Universitățile localizate în diverse clase au primit puncte, după cum urmează: Clasa 1 - 5 puncte; Clasa 2 - 4 puncte; Clasa 3 - 3 puncte, Clasa 4 - 2 puncte și Clasa 5 - 1 punct.
- Fiecare universitate din România a cumulat, astfel, un scor care reflectă suma punctelor primite ca urmare a includerii acesteia într-una dintre clasele fiecăruia dintre clasamentele analizate.

Așa cum se arăta și în Metarankingul Universitar-2016 (Andronesi și colab., 2016), dintre cele nouă clasamente incluse în metaranking, doar clasamentul THE condiționează clar includerea universităților în clasament de acordul universităților. În general, includerea în celelalte opt clasamente nu depinde de dorința sau de acordul universităților de a fi incluse. Însă chiar dacă majoritatea organizațiilor care realizează astfel de clasamente nu solicită acordul universităților de a participa la realizarea acestora, majoritatea sunt bazate și pe date empirice furnizate de către universități. În acest sens, acordul universităților de a participa este prezumat, dar el nu este suficient pentru ca universitatea să fie inclusă în clasament. În plus, pe baza experienței cu Metarankingul Universitar-2016, universitățile românești interesate să fie evaluate internațional au avut posibilitatea să aplice explicit pentru a fi examinate în vederea unei potențiale includeri în clasamentele internaționale ale universităților. Chiar clasamentul THE invită doar acele universități care au realizări și o reputație vizibile la nivel internațional. Așadar,

doar dorința unei universități de a fi inclusă nu funcționează nici măcar în clasamentul THE, care spune că: „...*If you can't find a university when you search the rankings by university name, it could be because that university is not ranked, or is known under a different name. Try searching the rankings by country instead, or search the university directory to find an unranked university. A university may not be ranked for two reasons: either it does not fulfil the inclusion criteria for the rankings, or it did not score highly enough to be included. A university is not included if it does not teach undergraduates, if it teaches only one subject, or if it produces fewer than an average of 200 research papers a year...*” (vezi la <https://www.timeshighereducation.com/student/advice/how-use-rankings-frequently-asked-questions>).

În fine, reamintim că toate clasamentele incluse în metaranking, atât în 2016, cât și în prezentul Raport, au trebui să îndeplinească simultan următoarele criterii: (1) să ofere un scor global al universității, iar (2) pe baza scorului global să stabilească ranguri. Dacă existau mai multe scoruri globale, atunci referința era la cel prezentat standard (*default*) de clasament. Dintre clasamentele internaționale, respectând metodologia Metarankingului Universitar-2016 (Andronesi și colab., 2016), nu am inclus U-Multirank deoarece, prin angajamentul său explicit: (1) nu oferă un scor global; (2) nu oferă ranguri și (3) permite mii de variante prin combinarea criteriilor/indicatorilor.

Rezultatele Metarankingului Universitar-2017 sunt prezentate în tabelul de mai jos. Din cele 92 de universități românești (55 publice și 37 private), doar 23 de universități, toate publice, au o prezență internațională. Asta nu implică însă faptul că restul universităților românești nu ar avea o funcție socială importantă, dar aceasta, când există, este probabil relevantă și are impact la nivel local/regional.

Tabelul 1. Metarankingul Universitar-2017 (analiza globală a universităților).

Poziția în clasament	Universitatea	Total punctaj-cvintile
1	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca/UBB	14
2	Universitatea din București/UB	10
2	Universitatea Politehnica din București/UPB	10
3	Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași/UAIC	7
4	Universitatea de Vest din Timișoara/UVT	5
4	Universitatea de Medicină și Farmacie Carol Davila din București/UMF-București	5
4	Universitatea de Medicină și Farmacie Iuliu Hațieganu din Cluj-Napoca/UMF-Cluj-Napoca	5
4	Universitatea de Medicină și Farmacie Grigore T. Popa din Iași/UMF-Iași	5
4	Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi din Iași/UTGA	5
5	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca/UTCN	3
5	Universitatea Politehnica din Timișoara/UPT	3
5	Universitatea Transilvania din Brașov/UTB	3
6	Academia de Studii Economice din București/ASE	2
6	Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din Cluj-Napoca/USAMV-Cluj-Napoca	2
6	Universitatea din Craiova	2
6	Universitatea Ovidius din Constanța	2
7	Universitatea de Medicina și Farmacie Victor Babeș din Timișoara/UMF-Timișoara	1
7	Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova/UMF-Craiova	1
7	Universitatea din Oradea	1
7	Universitatea Dunărea de Jos din Galați	1
7	Universitatea Lucian Blaga din Sibiu	1
7	Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești	1
7	Universitatea Valahia din Târgoviște	1

Notă: Scorul total al universităților românești incluse în metaranking este de 90 de puncte. Universitățile românești care nu apar în tabel nu sunt incluse în niciunul din cele 9 clasamente internaționale ale universităților incluse în Metarankingul Universitar-2017. Pentru claritate, ordinea de prezentare a universităților care au același punctaj/aceeași poziție în clasament este stabilită în tabel în funcție de criteriul alfabetic combinat cu cel al tipului de universitate (ex. comprehensivă vs. de specialitate).

II.2.1. Analize de senzitivitate

Pentru a verifica robustețea rezultatelor analizei globale, am realizat o serie de analize suplimentare, având în vedere două aspecte. În primul rând, acolo unde au fost prezente intervale pentru a descrie poziția ultimelor universități, am luat în calcul și rangul cel mai slab al intervalelor pentru a stabili numărul de locuri în respectivele clasamente. În această situație, apar două modificări în punctajele universităților românești din Metarankingul Universitar-2017 (Tabelul 1): punctajul UBB crește cu 1 punct (primește 1 punct în plus în clasamentul ARWU), la fel ca și punctajul UB (primește 1 punct în plus în clasamentul QS). Amintim însă că varianta utilizată în Metarankingul Universitar-2017 (Tabelul 1) a fost utilizată și în Metarankingul Universitar-2016 (Andronesi și colab., 2016), așa că orice evoluție a scorurilor trebuie raportată la aceeași metodologie. În al doilea rând, pentru clasamentul SCImago, după consultarea autorilor clasamentului, am realizat o re-calculare a rangurilor, folosind scorul global, doar pentru universitățile din clasament (fără alte tipuri de instituții). Această a doua analiză nu a condus la modificarea rezultatelor punctajele universităților românești din Metarankingul Universitar-2017 (Tabelul 1).

III. ANALIZA PE DOMENII ȘI SPECIALITĂȚI A UNIVERSITĂȚILOR

Analiza pe domenii și specialități este foarte greu de integrat și cuantificat, deoarece domeniile/specialitățile nu sunt definite constant în diverse clasamente ale universităților (ex. ca nume al domeniilor/specializărilor, generalitate, număr, conținut etc.). Cu toate acestea se pot formula unele tendințe generale (pentru detalii și nuanțe recomandăm însă analiza individuală a fiecărui clasament).

III.1. DOMENII

Un domeniu cuprinde mai multe specialități. Prezentăm în continuare poziționarea universităților românești care ocupă primul loc în țară în diverse domenii academice (în ordinea din Tabelul 1), așa cum sunt acestea definite și vizibile public în diversele clasamente internaționale ale universităților (Notă: unele universități pot primi individual informații suplimentare despre poziționări mai detaliate în țară, dar multe din acestea nu sunt asumate public de clasament, probabil pentru că sunt diferențe foarte mici care nu trec pragul relevanței publice/internaționale):

- UBB ocupă primul loc în țară în următoarele domenii: arte/științe umaniste (QS; THE), științele vieții/pământului (CWTS; științele vieții în THE-alături de UB), științe socio-umane (CWTS), matematică/informatică (CWTS), științe fizice și inginerie (CWTS) și științe biomedicale/sănătate (CWTS).
- UB ocupă primul loc în țară în următoarele domenii: științele naturii (QS), științele vieții (THE-alături de UBB) și științe sociale (QS).
- UPB ocupă primul loc în țară în următoarele domenii: inginerie/tehnologie (QS; inginerie-NTU).

III.2. SPECIALITĂȚI

Prezentăm în continuare poziționarea universităților românești care ocupă primul loc în țară în diverse specialități academice (în ordinea din Tabelul 1), așa cum sunt acestea definite și

vizibile public în diversele clasamente internaționale ale universităților (Notă: unele universități pot primi individual informații suplimentare despre poziționări mai detaliate în țară, dar multe din acestea nu sunt asumate public de clasament, probabil pentru că sunt diferențe foarte mici care nu trec pragul relevanței publice/internaționale):

- UBB ocupă primul loc în țară în următoarele specialități: matematică (ARWU-alături de UB; NTU; URAP; USN), biologie (THE; URAP), științele pământului (URAP), geologie (URAP), psihologie (URAP), psihologie/științe cognitive (URAP), istorie (URAP), limbi moderne (QS-alături de UB), limbă/literatură engleză (QS-alături de UB), limbă/literatură/lingvistică (THE), artă/design (THE), sport (THE-alături de UB), inginerie (USN) și inginerie mecanică (ARWU).
- UB ocupă primul loc în țară în următoarele specialități: matematică (ARWU-alături de UBB; QS), chimie (QS; NTU-alături de UPB), fizică/astroonomie (QS-alături de UPB; fizică-URAP), limbi moderne (QS-alături de UBB), lingvistică (QS), limbă/literatură engleză (QS-alături de UBB) și sport (THE-alături de UBB).
- UPB ocupă primul loc în țară în următoarele specialități: inginerie (URAP), inginerie electrică/electronică (ARWU; QS), ingineria/știința materialelor (URAP; USN), inginerie chimică (ARWU; URAP), inginerie mecanică (URAP), chimie (NTU-alături de UB; URAP; USN), fizică/astroonomie (QS-alături de UB; fizică-USN) și informatică/știința calculatoarelor (URAP).
- UVT ocupă primul loc în țară în fizică (ARWU).
- Universitatea de Medicină și Farmacie Carol Davila din București/UMF-București ocupă primul loc în țară în următoarele specialități: medicină/sănătate (ARWU; URAP; USN).
- Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi din Iași/UTGA ocupă primul loc în țară în comerț/management/turism/servicii (URAP) și științele mediului (URAP).
- ASE ocupă primul loc în țară în următoarele specialități: economie/econometrie (economie-ARWU; QS).
- În plus față de universitățile incluse în analiza globală din Tabelul 1, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară din București/USAMV-București ocupă primul loc în țară în următoarele specialități: agricultură/păduri (QS).

IV. CONCLUZII ȘI DISCUȚII

În analizele globale se utilizează atât criterii/indicatori care depind de mărimea instituției, cât și criterii/indicatori care nu depind de aceasta. UBB, UB și UPB - universități cu un număr apropiat de cadre didactice/de cercetare – sunt cel mai bine poziționate în clasamentele internaționale (indiferent de ponderea celor două tipuri de criterii/indicatori), ceea ce arată că poziționarea lor nu poate fi explicată (doar) de mărimea instituției, ci și de capacitatea acestora de a atinge criteriile/indicatorii de calitate/competitivitate/excelență.

IV.1. ANALIZA GLOBALĂ

Așa cum am arătat anterior, din cele aproximativ 92 de universități românești active, din care 55 publice și 37 private, doar 23 de universități (toate publice) au o prezență internațională. Asta nu implică însă faptul că celelalte universități nu ar avea o funcție socială importantă, dar aceasta este probabil relevantă și are impact la nivel local/regional.

În cazul primelor trei universități din țară, în Metarankingul Universitar-2017, în comparație cu rezultatele Metarankingului Universitar-2016, UBB și-a crescut punctajul cu un punct (prin pătrunderea în ARWU) – păstrându-și și în anul 2017 prima poziție în țară (ca în metarankingul din 2016) -, UB a rămas la același nivel, iar UPB și-a crescut punctajul cu două puncte (prin pătrunderea în NTU și printr-o clasare mai bună în USN).

Universitățile din Consorțiul Universitaria constituie cel mai **vizibil** grup academic de universități românești în aria internațională a mediului academic (38 de puncte din totalul de 90 de puncte obținute de universitățile românești): UBB (14 puncte), UB (10), UAIC (7) și UVT (5). UBB, UB și UAIC se diferențiază mai clar față de celelalte 23 de universități incluse în Metarankingul Universitar-2017, cu un **impact** mai mare în aria academică internațională. Scorul ASE (2) se explică prin faptul că aceasta este o instituție universitară de specialitate, singura de acest tip din *Consorțiul Universitaria*; într-adevăr, performanța în specialitate poziționează ASE prima din țară în economie/econometrie.

Universitățile tehnice din marile/tradiționalele centre universitare românești au o **prezență vizibilă** în aria academică internațională (21 de puncte): UPB (10), UTGA (5), UPT (3) și UTCN (3). UPB se distanțează vizibil din acest grup, având și un **impact** similar unora din cele mai bine poziționate universități din *Consorțiul Universitaria*.

Universitățile medicale din marile/tradiționalele centre academice românești au de asemenea o **prezență vizibilă** în aria academică internațională (17 puncte): UMF-București (5), UMF-Cluj-Napoca (5) și UMF-Iași (5). La acestea se adaugă universități din alte centre academice importante, cu o **prezență promițătoare**, care sunt incluse într-un clasament internațional al universităților: UMF-Timișoara (1) și UMF-Craiova (1).

Universitățile comprehensive emergente din centre academice importante sunt **vizibile** sau au o **prezență promițătoare** în aria academică internațională (12 puncte): Universitatea Transilvania din Brașov (3, cu o prezență vizibilă), Universitatea din Craiova (2, cu o prezență vizibilă) și Universitatea Ovidius din Constanța (2, cu o prezență vizibilă). La acestea se adaugă universități din alte centre academice reprezentative, cu o prezență promițătoare, care sunt incluse într-un clasament internațional al universităților: Universitatea din Oradea (1), Universitatea Dunărea de Jos din Galați (1), Universitatea Lucian Blaga din Sibiu (1), Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești (1) și Universitatea Valahia din Târgoviște (1).

Dintre **universitățile cu profil agricol-veterinar**, USAMV-Cluj-Napoca (2) are o **prezență vizibilă** în două clasamente internaționale ale universităților.

Punctajul celor 5 (cinci) universități din *Consorțiul Universitaria* reprezintă 42% din punctajul total obținut de universitățile românești în clasamentele internaționale ale universităților. Dacă adăugăm și contribuția UPB, care are o performanță similară unora din cele mai performante universități din *Consorțiul Universitaria*, atunci procentul ajunge la 53%.

IV.2. ANALIZA PE DOMENII/SPECIALITĂȚI

Așa cum am spus, rezultatele analizelor pe domenii/specialități sunt dificil de cuantificat și sintetizat. Cititorul poate însă analiza cu atenție rezultatele prezentate în secțiunea III, pentru a-și formula propriile concluzii și decizii. În linii mari, putem însă observa că, în general, prima poziție în țară pe domenii/specialități este ocupată de universitățile care ocupă primele trei poziții în țară și în analiza globală – UBB, UB și/sau UPB -, la care se adaugă în fizică și UVT, iar pe specialități universitățile de profil (ex. ASE, UMF-București, USAMV-București, UTGA).

V. IMPLICAȚII

Așadar, după cum am mai menționat, analiza de față arată că doar 23 de universități din țară, toate publice, au o minimă vizibilitate internațională (aproximativ 42% din total universităților publice din țară și 25% din total universităților active din țară). Asta în condițiile în care în prezent avem în țară 92 de universități active, din care 55 universități publice și 37 universități private. Așa cum am mai punctat, acest lucru nu implică însă automat faptul că restul universităților nu ar avea o funcție socială importantă, dar aceasta, când există, este probabil relevantă și are impact doar la nivel local/regional.

Acest clasament reliefează din nou existența (vezi și Andronesi și colab., 2016; David și colab., 2016) a cel puțin patru clase de universități în România: (1) universități naționale, vizibile și cu impact internațional (cu potențial *world-class*); (2) universități naționale vizibile internațional; (3) universități naționale emergente, cu o **prezență promițătoare** la nivel internațional și (4) universități cu **anvergură locală/regională**. În consecință și politicile publice privind învățământul superior, mai ales finanțarea publică a cercetării universitare, ar trebui diferențiate, prin mecanisme distincte, pe tipuri de universități, astfel încât fiecare să-și atingă potențialul și/sau misiunea angajată prin Carta Universitară (local/regional/național/internațional/*world-class*). Într-adevăr, finanțarea universităților românești este imprevizibilă și adesea sub necesarul asigurării calității, fără a mai vorbi de necesarul pentru a se ajunge la competitivitate/excelență. Așa cum s-a menționat și în Metarankingul Universitar-2016 (Andronesi și colab., 2016), Universitatea Babeș-Bolyai din România, prima din țară în metarankingurile din 2016 și din 2017, are un buget anual de aproximativ 10 de ori mai mic decât Washington State University, printre ultimele clasate în clasamentul internațional ARWU (Top-500). Așadar, dacă finanțarea ar fi un alt indicator luat în analiză în clasamentele internaționale – ținând cont că aceasta poate atrage resurse umane de calitate și poate menține un mediu academic competitiv, ambele cu impact asupra poziționării în clasamente -, universitățile românești ar ocupa poziții mult mai bune în clasamente internaționale ale universităților, în condițiile în care unele obținând și acum, în stare de subfinanțare, performanțe remarcabile.

Într-un discurs recent susținut la Universitatea din Sorbona – intitulat *Initiative for Europe* -, președintele Franței Emmanuel Macron a exprimat ideea necesității unor „universități europene”, idee care va prinde realitate instituțională în viitor: „...I believe we should create European Universities – a network of universities across Europe with programmes that have all their students study abroad and take classes in at least two languages. These European Universities will also be drivers of educational innovation and the quest for excellence. We should set for ourselves the goal of creating at least 20 of them by 2024. However, we must begin setting up the first of these universities as early as the next academic year, with real European semesters and real European diplomas....” (vezi la <http://international.blogs.ouest-france.fr/archive/2017/09/29/macron-sorbonne-verbatim-europe-18583.html>). Suntem noi pregătiți pentru ca măcar cele mai de top universități românești din cele 23 de universități incluse în Metarankingul Universitar-2017 să fie incluse între cele 20 de universități europene? În acest context merită să ne gândim dacă universitățile mai performante din România nu ar merita susținute explicit pentru a deveni universități europene în sensul exprimat de președintele Franței. Spre exemplu, Consiliul Național al Rectorilor/CNR (vezi Rezoluția CNR de la Târgu Mureș din 2016) a propus susținerea pozițiilor de cercetători în universități printr-un mecanism independent, ceea ce ar putea stimula componenta de inovație și excelență din structura unei universități europene. Dacă nu înțelegem și susținem aceste dezvoltări în mediul academic românesc, vom rămâne din nou în afara jocului din liga mare a mediului academic, cu impact negativ asupra pregătirii studenților și a competitivității țării.

VI. REFERINȚE

- Andronesi, O., Banabic, D., Buzea, C., David, D., Florian, B., Miroiu, A., Murgescu, B., Prisăcariu, A. și Vlăsceanu, L. (2016). *Raport asupra Exercițiului Național de Metaranking Universitar-2016*. High Level Experts Group – Raport pentru Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice (vezi pentru varianta online la <http://www.edu.ro/primul-exerci%C8%9Biu-na%C8%9Bional-de-metaranking-universitar-%E2%80%93-2016-concluzii-%C8%99i-recomand%C4%83ri-pentru>).
- Raportul a fost publicat astfel: Raport asupra exercițiului național de Metaranking Universitar-2016 al Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, în *Revista de Politica Științei și Scientometrie – serie noua*, 5(4), 267 – 277.
- David, D., Corlan, A. și Frangopol, P. (2016). Raportul Think Tankului G3A pe anul 2016. O diagnoză a mediului academic românesc prin Metarankingul Universitar G3A-2016. *Revista de Politica Științei și Scientometrie – serie nouă*, 5(4), 278 – 284.